

Битката с тайните интереси на Темида *

30 юли 2013, 11:27 | [Александър Кашъмов](#)

II

ПРЕПОРЪЧАЙ

Харесва ми

<32

2465

4

T-

T+

Александър Кашъмов

"Адвокат Александър Кашъмов работи като правен експерт в неправителствената организация Програма Достъп до Информация от 1997 г., ръководител е на правния ѝ екип. Член на Софийска адвокатска колегия от 1999 г. Под негово ръководство ПДИ е подкрепила и водила над 220 дела по Закона за достъп до обществена информация, много от които е представлявал лично."

институт за правни инициативи" вече го атакуваха пред Върховния административен съд.

За да вземе това важно решение, ВСС вероятно е отчел традиционно "високото" обществено доверие в правораздаването у нас и "липсата" на каквито и да било данни и съмнения за корупция или конфликти на интереси. Впрочем, според изследване на "Трансперанси интернешънъл" през 2013 г. 13% от запитаните в България са признали, че лично те или някой от домакинството им са давали подкупи в съдебната система. Процентът сочи, че тя е вторият най-поразен от корупция публичен сектор у нас (след полицията - 17%).

Индулгенция за секретността

Разбира се, решението на висшите администратори на Темида не цели намаляване на почтеността, нито увеличаване на конфликта на интереси в системата или затрудняване на установяването на такива явления. Благородното начинание всъщност е насочено към защита на основно човешко право - защитата на личните данни. Премахването на декларациите от сайта на ВСС е съпроводено с индулгенция от Комисията за защита на личните данни (КЗЛД), която е изпратила на институцията становище по този въпрос. Впрочем КЗЛД не е проявила самоинициатива, а към нея през март 2013 г. е отправено специално запитване от комисията на ВСС по предотвратяване и установяване на конфликт на интереси. Забележителното е, че по време на цялата процедура съветът не е сметнал за необходимо да обсъди намерението си за намаляване на прозрачността със създадения от самия него граждански съвет от неправителствени организации.

Обезсмислянето на един закон

Според решението на ВСС на публикуване подлежат само декларациите, за които съответният магистрат се е съгласил изрично да бъдат огласени. На сайта на съвета са публикувани 174 страници с имена на магистрати, които не са изразили такова съгласие или иначе казано декларациите на над 6300 съдии и прокурори остават тайна за обществото.

С други думи - не за първи път у нас е напълно обезсмислен един закон, свързан с публичността и почтеността - чрез превратното му тълкуване. Този път то е направено от членовете на ВСС - хората, призвани да решават въпросите на почтеността в системата, която пък трябва да въздава справедливост според законите.

За съжаление накратко описаната трагикомедия не е изолиран случай в упоритата битка за по-малко прозрачност на декларациите за конфликт на интереси у нас. Проблемното прилагане на чл. 17, ал. 2 от ЗПУКИ започна още с влизането в сила на закона през 2009 г. В разпоредбата е записано, че декларациите се обявяват на интернет страницата на съответната институция "при спазване на Закона за защита на личните данни".

Администрации от изпълнителната власт поискаха становище от КЗЛД как следва да се изпълнява законът. Така през януари 2009 г. комисията за първи път изрази потресаващото си становище, че за публикуването на каквито и да е данни от декларациите трябва да се иска съгласие от подателя им. Тълкуването, че дори имената и позицията на дадено лице са "лични данни", освен че противоречи на разбирането, заложено в Европейската конвенция за правата на човека и Европейската харта за основните права, може да доведе и до абсурда, при който дори за изписването на имената на президента, председателя на парламента и министрите в актовете в "Държавен вестник", ще трябва да се иска съгласието им.

67% скрити обвързаности

То противоречи и на историята на българския Закон за защита на личните данни, който бе изменен през 2005 г. след натиск от неправителствени организации и европейски експерти. Тогава изрично се отмени нашенската редакция, според която "обществената идентичност" и данните за изпълнение на функции на държавни органи се смятаха за лични. Според годишното проучване на "Програма Достъп до информация" на сайтовете на органите на изпълнителната власт 67.28% от институциите не са публикували декларациите по ЗПУКИ в началото на 2013 г. През 2009 г. процентът на публикуваните декларации по бе 17.09, през 2010 г. те намаляват (явно след становището на КЗЛД) на 7.81%, а през 2011 г. са 10.76%.

Впрочем, пример за това как следва да се разбира понятието "публичност на декларациите" е регистърът на декларациите по ЗПУКИ в интернет страницата на Народното събрание. Той се администрира тъкмо от Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и обхваща висшите служители като президент и вицепрезидент, конституционни съдии, депутати, министри, омбудсман, членове на ВСС и т.н. Тези декларации са публични в интернет, в това число декларациите на самите членове на КЗЛД. Поначалом в тях не се съдържат никакви данни от личния живот.

Графите предполагат попълване на участие в сделки и фирми, задължения към кредитни институции за над 5000 лв., облагодетелстващи договори с търговци, свързани лица и евентуален друг частен интерес.

Единствената чувствителна информация от изброената, която въпреки най-често се попълва с "не" и "няма", е свързана с кредитите, но има подходящи начини хем тя да е публична, хем ненужна конкретика да не се разкрива.

Друг такъв пример са декларациите за имуществото и доходите на висшите държавни служители, които се подават в Сметната палата. И за тях пътят към прозрачността бе мъчителен.

Регистърът с декларации не бе общодостъпен от 2000 до 2007 г. и дори се водеха дела за достъп при поискване. Под натиска на Европейския съюз и благодарение на отличното изпълнение на новата редакция на закона, от 2007 г. декларациите са изцяло достъпни в интернет. И в тази законова разпоредба пише, че публикуването е "при спазване на Закона за защита на личните данни", но когато администрацията е добронамерена, въпроси какво означава "публикуване" не възникват.

Страхът от прозрачността

Затова и поредната хитрина, за да бъдат защитени от прозрачност хора, чиито решения влияят върху съдбите на другите, е учудваща и неадекватна на времето. В демократичната държава личните данни на публичните фигури трябва да са много по-малко защитени от данните на частните лица. До този извод още преди десетилетия е стигнал Европейският съд по правата на човека, а през 1997 г. и 2012 г. - и нашият Конституционен съд. Само през тази година Върховният административен съд отмени откази да бъде предоставена обществена информация, скрита зад паравана на личните данни.

Това стана в случаите на декларациите на независимите депутати от 41-вото Народно събрание за разпределение на държавната субсидия по партии, на бонусите на висши държавни служители, на личното оръжие - награда за главния прокурор.

Така или иначе, бавно и полека принципите на демокрацията се установяват. Защо обаче това трябва да се случва винаги толкова бавно и болезнено и за сметка на благото и благосъстоянието на гражданите? Защото нека да няма съмнение, че непрозрачността винаги води до неспазване на правилата, нечестност и липса на равни възможности, тоест до бедност на мнозинството за сметка на малцинството.

* *Препечатваме статията от сайта на "Труд".*

ciela

Програма Магистрати
специално ценово предложение

-35%

За съдебната система
служебни инсталации

За повече ...

НОВИ	ЧЕТЕНИ	КОМЕНТИРАНИ
16:46	<i>Сигнал за конфликт на интереси срещу депутата от ДПС Хюсеин Хафъзов</i>	
16:14	<i>Прокуратурата не откри данни за "инфекция" на границата</i>	
15:05	<i>Михаил Миков е длъжен да свика Народното събрание веднага</i>	
12:37	<i>Италия готви по-сериозни наказания за насилие върху жени</i>	
12:22	<i>4 тома нови доказателства отложиха делото срещу групата за мокри поръчки</i>	
10:57	<i>Ситуацията в страната е гореща, НС можеше да не почива</i>	
10:37	<i>МВР закрива търговските си дружества</i>	

ГОРЕЦО ВЪВ ФОРУМА >

<i>Увеличение на заплати</i>	238 мнения последно в 20:17
<i>ДО ГЛАВНИЯ ДИРЕКТОР НА ГДО</i>	658 мнения последно в 15:55
<i>за или против длъжността "съдебен администратор"</i>	378 мнения последно в 06:57
<i>Разваляне на дарение</i>	4 мнения последно в 23:11
<i>МОМЧЕТО СИ ОТИВА</i>	34 мнения последно в 13:33

Не пропускай
АБОНАМЕНТНА КАМПАНИЯ
2013

Абонирай се и получаваш
броевете досега!

ВИЖ